

sex, type of area and age groups in 2020]. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/rp/eans/eans_u/arch_znsmv_u.htm

"Zainiatist naselennia za statti, typom mistsevoli ta vikovymy hrupamy u 2021 rotsi" [Employment by Sex, Type of Area and Age Groups in 2021]. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/rp/eans/eans_u/arch_znsmv_u.htm

Zakai, M. "A Time Series Modeling on GDP of Pakistan". *Journal of Contemporary Issues in Business Research*, vol. 3, no. 4 (2014): 200-210. <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.680.3633&rep=rep1&type=pdf>

Zhang, H. "Modeling and forecasting regional GDP in Sweden using autoregressive models : Master Thesis in Microdata Analysis". *Working Paper Hogskolan Dalarna University*. Sweden. 2013. http://www.statistics.se/essays/BI_D13_HaonanZhang.pdf

УДК 331.5.024.5

JEL: J20; J21; J23

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-11-248-254>

ДОСВІД РОЗВИНЕНИХ КРАЇН З ПИТАНЬ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ: АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

©2021 СМОКВІНА Г. А., МОЙСЕЙ А. В.

УДК 331.5.024.5

JEL: J20; J21; J23

Смоквіна Г. А., Мойсей А. В. Досвід розвинених країн з питань розвитку ринку праці: аналіз сучасного стану та перспективи розвитку в Україні

У статті досліджено досвід розвинених країн з питань функціонування та регулювання ринку праці з метою визначення перспектив його розвитку в Україні. Проаналізовано ключові індикатори ринку праці України, США, ЄС, Китаю та Канади, до яких віднесено: рівень безробіття, незатребувані професії, середній рівень заробітної плати, вимоги працевлаштування до іноземців, соціальний пакет. Розглянуто причини нестабільності ринку праці країн у сучасних умовах, до яких належать: міграція, зниження народжуваності, наслідки пандемії COVID-19, що спричинила світовий економічний спад, після якого навіть економічно розвинені країни відновлюють економіку протягом року. Також розглянуто ще одну проблему ринку праці, яка відіграє ключову роль у нестабільності ринку праці кожної держави, – безробіття, яке на сьогодні має негативну тенденцію через пандемію COVID-19. Проведено порівняльний аналіз основних ознак ринку праці, притаманних розвиненим країнам, у результаті чого було визначено пріоритетні напрями розвитку України. Визначено головну рушійну силу, що склалася на ринку праці, – це непродуктивність робочої сили. Проведено аналіз впливу чинників розвитку продуктивності робочої сили України. Враховуючи досвід розвинених країн, визначено пріоритетні завдання та напрями регулювання ринку праці нашої країни, що забезпечать стабільність економіки, низький рівень безробіття та конкурентоспроможність держави. Перспективою для подальших досліджень є поглиблення вивчення виявлених проблемних питань, які стосуються ринку праці нашої країни та його подальшого розвитку, а також аналіз впливу пандемії COVID-19 на ринок праці виключно з боку кваліфікаційно-професійних тенденцій.

Ключові слова: робоча сила, ринок праці, зайнятість, безробіття, індикатори, розвинені країни, продуктивність праці.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 12.

Смоквіна Ганна Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту, Національний університет «Одеська політехніка» (просп. Шевченка, 1, Одеса, 65044, Україна)

E-mail: smokvinaann@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6058-4720>

Мойсей Анастасія Володимирівна – студентка, Національний університет «Одеська політехніка» (просп. Шевченка, 1, Одеса, 65044, Україна)

E-mail: moisei.8088908@stud.op.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4800-1390>

UDC 331.5.024.5

JEL: J20; J21; J23

Smokvina G. A., Moisei A. V. Experience of Developed Countries on Labor Market Development: Analysis of the Current State and Prospects of Development in Ukraine

The article examines the experience of developed countries on the functioning and regulation of the labor market in order to determine the prospects for development in Ukraine. The key indicators of the labor market of Ukraine, USA, EU, China and Canada are analyzed, which include: unemployment rate, unclaimed professions, average salary, employment requirements for foreigners, social package. The reasons for the instability of the labor market in modern conditions are considered, which include: migration, declining birth rates, the effects of the COVID-19 pandemic, which caused a global economic downturn, after which even economically developed countries recover within a year. Another problem of the labor market, which plays a key role in the instability of the labor market of each country – unemployment, which currently has a negative trend due to the pandemic COVID-19. A comparative analysis of the main features of the labor market in developed countries defined priority directions of our country's development. The identified main driving force in the labor market is labor productivity. The analysis of influence of factors of development of productivity of a labor force of Ukraine is carried out. Taking into consideration the experience of developed countries, priority tasks and directions of regulation of the labor market of our country are defined, which will provide stability of economy, low level of unemployment and competitiveness of the State. Prospects for further research are the deepening of identified issues related to the labor market of our country and further development of this market, as well as the analysis of the impact of the COVID-19 pandemic on the labor market solely on the part of qualification and professional trends.

Keywords: labor force, labor market, employment, unemployment, indicators, developed countries, labor productivity.

Fig.: 2. Tabl.: 1. Bibl.: 12.

Smokvina Ganna A. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting, Analysis and Auditing, Odesa Polytechnic National University (1 Shevchenko Ave., Odesa, 65044, Ukraine)

E-mail: smokvinaann@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6058-4720>

Moisei Anastasia V. – Student, Odesa Polytechnic National University (1 Shevchenko Ave., Odesa, 65044, Ukraine)

E-mail: moisei.8088908@stud.op.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4800-1390>

Ринок праці України як складний елемент ринкової економіки, сьогодні знаходиться в досить нестабільному стані. Здебільшого цей стан залежить від економічних і політичних чинників, що впливають на ринок праці зсередини країни.

Останніми роками українська економіка пережила одну з найважчих економічних криз, викликану проведенням карантинних заходів під час пандемії COVID-19. Така ситуація вплинула на стрімке скорочення валового внутрішнього продукту, у зв'язку з тим, що товарооборот низився, доходи підприємств зменшилися, тому багато малих і середніх підприємств припинили своє існування та, як наслідок, рівень безробіття почав швидко зростати. Не можна не відмітити стрімке зростання міграції українського населення в інші країни через низьку заробітну плату, зниження можливості створювати нові робочі місця та, як наслідок, – зниження попиту на робочу силу, що впливає на посилення нестабільності ситуації на ринку праці.

На етапі становлення нової для України технологічної епохи одним із головних чинників, який впливає на зниження попиту робочої сили, є науково-технічна революція, в якій домінують інформаційні технології, штучний інтелект і т. ін., що має перевагу над людиною.

Актуальність зазначеної теми не викликає сумніву, оскільки можливість скористатися досвідом розвинених країн у боротьбі з безробіттям, міграцією населення, соціально-економічним розвитком і стабілізації ринкових відносин у період пандемії потребує постійного дослідження, аналізу та визначення перспективних тенденцій.

Ситуацію на ринку праці фахівці та вчені України вважають достатньо кризовою та в перспективі прогнозують повернення вимушеної праці, поглиблення проблем у соціально вразливих групах, зниження трудового потенціалу та, як наслідок, – бідність більшості населення.

Питання стану ринку праці досліджує чимало вітчизняних учених, зокрема О. Кваша, І. Давидова, В. Черба, Т. Павлюк, В. Палехова та інші.

О. Кваша розглядає стан сучасного ринку праці, аналізуючи показники зайнятості населення: «Одним із найважливіших показників, які характеризують стан ринку праці України, є зайнятість населення»

[1]. Автор стверджує, що показники рівня зайнятості дають підстави спостерігати погіршення економічної та політичної ситуації в країні, ліквідацію багатьох підприємств, масове скорочення персоналу, що негативно впливає на функціонування ринку праці.

В. Палехова досліджувала сучасний стан ринку праці в Україні з акцентом на те, в якому стані він зустрів економічну кризу, спричинену пандемією. У результаті досліджень авторки було зроблено такі висновки: «...вітчизняний ринок підійшов нестабільним, незбалансованим із наявним структурним безробіттям, одночасним дефіцитом і надлишком робочої сили» [2].

Г. Смоквіна, Т. Чан вивчають ринок праці в контексті розвитку професійно-кваліфікаційних тенденцій. Авторами розглянуто: загальний попит на ринку праці, рівень зайнятості населення, а також попит на робочу силу у відповідних професійних групах. У результаті дослідження було виявлено, що «перехід України до нового етапу розвитку – розвитку економіки знань – повинен супроводжуватися зростанням інноваційних технологій, розвитком механізму ринку праці, об'єднуючи наукові знання в освітньому просторі, забезпечуючи потреби сучасного ринку в професійно-кваліфікованих кадрах. Не менш важливим на етапі трансформації економіки є питання якості, рівня освіти, вмінь і можливостей відповідати потребам ринку» [3].

Г. Міщук і Н. Самолюк розглядають сучасний стан ринку праці через відповідність гідної оплати праці та дотримання трудових прав. Автори вважають, що для країн, які переживають потрясіння на ринку праці внаслідок впливу численних факторів макроекономічної нестабільності (до яких належить і Україна), забезпечення гідних умов праці є не просто важливим завданням, але й передумовою, що може або втримати кваліфіковану робочу силу в межах національного ринку праці, або навпаки – зумовити посилення процесів «вимивання» інтелекту та робітничих кадрів високої якості [4].

Разом із дослідженням досвідом фахівців і постійними змінами внутрішнього та зовнішнього середовища України (стосовно економічної та політичної ситуації країни) вважається за необхідне дослідити досвід зарубіжних країн і підкреслити

пріоритетні напрями функціонування ринку праці в складних для країни умовах невизначеності.

Метою статті є дослідження розвинених країн в аспекті функціонування та регулювання ринку праці, порівнюючи ключові аспекти з метою визначення перспектив розвитку в Україні.

Ринок праці напряму можна розглядати через соціально-економічні чинники, які, своєю чергою, мають відношення до розвитку суспільства, економічної стабільності держави, конкурентоспроможності й економіки загалом. Ринок праці регулює макроекономічну політику, впливаючи на рівень життя населення та багато інших соціальних чинників. Тим самим ринок праці сприяє розвитку національної економіки.

Низька заробітна плата в Україні й обмеження можливостей щодо працевлаштування на ринку праці змушує молодь і кваліфікованих фахівців вдатися до трудової міграції. За даними офіційних джерел, масштаби міграції знаходяться в межах 2,5–3 млн осіб [5]. У зв'язку з тим, що в умовах глобалізації багато професій на ринку праці України не мають попиту, населення мігрує в тому напрямі, де потрібні відповідні спеціалісти, де найкращий рівень життя населення та, відповідно, задовільна заробітна плата.

Працевлаштування іноземців в Україні, з огляду на економічну ситуацію, сьогодні є дуже складним і недешевим процесом, тому їхня кількість є незначною: за офіційними даними 2020 р. – 23,4 тис. осіб [6].

Стосовно рівня безробіття в Україні, то протягом останніх років ця тенденція тільки збільшується. За офіційними даними Державної служби статистики, в Україні рівень безробіття серед робочої сили віком від 15 до 70 років становив по 10,1% [7]. Своєю чергою, на це впливають такі фактори, як: науково-технічний прогрес, пандемія, зміни в попиті на робочу силу, інфляція, яка знижує доходи населення, у результаті чого пропозиція збільшується, а попит зменшується. Саме ці фактори вважаються найбільш вагомими при дослідженні зазначеної теми.

З метою дослідження та подальшого порівняння стану українського ринку праці та розвинених країн проаналізуємо статистичні дані ключових складових ринку праці: рівень безробіття, середній рівень заробітної плати, незатребувані професії, соціальний пакет, вимоги до іноземців при працевлаштуванні (табл. 1).

Ураховуючи національну специфіку, ресурсні, економічні й інші можливості, кожна країна формує власну модель національного ринку праці, який, своєю чергою, формується за рахунок системи освіти (підготовка та перепідготовка кадрів), формування та заповнення робочих місць, системи матеріального стимулювання, регулювання соціально-трудова відносин тощо. Сьогодні всі економічно розвинуті краї-

ні, передусім, багато уваги приділяють ринку праці та вирішенню його проблем, тому що без цього неможливо забезпечити соціально-економічну стабільність країни.

Зайнятість та безробіття – це ті проблеми, на яких сконцентровані більшість держав світу, адже від їх вирішення залежить стан економіки країни.

Останніми роками в європейських країнах спостерігається негативна тенденція щодо міграції та народжуваності, у результаті чого відбувається старіння населення та зменшення робочої сили всередині кожної країни.

Велику частку в нестабільності ринку праці відіграє глобалізація й економічна ситуація, яка виникла в результаті наступу пандемії COVID-19. У кожній країні світу під час пандемії рівень безробіття досяг рекордних показників. Наприклад, у Канаді цей показник зріс з 5,5% до 13,7%, в Україні він склав 10,3%, у США в карантинний період цей показник склав 14,5%.

Тобто кожна країна відчула удар, який нанесла пандемія на ринок праці. Багато робочих місць зникло, підприємства зачинялись. Сьогодні кожна країна поступово приводить до норми економіку. Але на всесвітньому ринку праці сталося багато змін, які залишили певні наслідки. Розглянемо основні ознаки, притаманні ринку праці досліджених країн (рис. 1).

Виходячи із порівняльного аналізу ключових індикаторів та основних ознак ринку праці розвинених країн світу необхідно визначити та сконцентруватися на основній проблемі, яка вплинула на ситуацію, що склалася на ринку праці, – це непродуктивність робочої сили.

Продуктивність робочої сили – це головна рушійна сила світового економічного розвитку. Для країн світу загалом та України зокрема підвищувати продуктивність є важливішим, ніж збільшувати загальний обсяг ВВП. Розглянемо основні чинники що впливають на продуктивність праці (рис. 2).

З розвитком інформаційних технологій змінюється і ринок праці. Зараз зростає зацікавленість з боку робочої сили до нестандартних видів праці, таких, що дають змогу працювати вдома, бути поруч із сім'єю або поєднувати одну роботу з іншою. Для того, щоб врегулювати рівень зайнятості, потрібно йти за інноваціями, шукати взаємозв'язок між виробництвом, освітою, наукою та іншими сферами, які, своєю чергою, дозволять об'єднати ресурси робочої сили та створити потужний механізм, який забезпечить стабільність економіки, низький рівень безробіття та високу конкурентоспроможність держави.

Враховуючи досвід розвинених країн, що демонструє Китай, Канада, США, ЄС та інші, економіка України може мати перспективи до зростання завдяки налагодженню постачання своїх товарів і послуг

Порівняльний аналіз ключових індикаторів ринку праці розвинених країн світу за 2020 р.

Країна	Рівень безробіття, 2020 р.	Незатребувані професії	Вимоги працевлаштування до іноземців	Середня заробітна плата	Соціальний пакет
Україна	9,9%	Юристи, економісти, державні службовці, поліцейські, адміністратори, секретарі, офіс-менеджери	Документи з обох сторін. Дозвіл на працевлаштування та тимчасове проживання на території країни	14185,04 грн	Сплата лікарняних, відпустки у зв'язку з нещасними випадками
США	6,7%	Актори, режисери, архітектори, дизайнери, журналісти, фотографи, музиканти	Дотримання закону «Про імміграцію та громадянство». Сертифікація іноземних працівників, аби найм іноземця не залишав без роботи співвітчизників	\$984 на тиждень, у середньому \$4 265 на місяць	Медичне страхування, відпустка, пропозиції
ЄС	7,9%	Страхові агенти, менеджери, рекрутери, графічні дизайнери, економісти	Реєстрація короткострокової роботи. Терміновий вид на проживання. Інакший вид на проживання	1 876 євро	У Німеччині безкоштовні поїздки за кордон, різні акції та бонуси. У Франції можуть сплатити рахунок за воду, телефон, електроенергію та газ. У Польщі медичне страхування та відпустка
Китай	4,7%	Державні службовці, страхові агенти, тренери з мережевих продажів, економісти	а) Повноліття – іноземець повинен бути старше 18 років; б) відсутність судимості; в) хороший стан здоров'я; г) наявність певного роботодавця; д) наявність певних навичок і досвіду, необхідних для виконання певної роботи; е) наявність паспорта та відсутність заборони на в'їзд у КНР	Середня зарплата в Китаї у 2021 р. дорівнює сумі 5 995 юанів (940 дол.). Щорічно цей показник зростає приблизно на 50 –70 дол. США	Допомога звільненим і безробітним людям, пенсіонерам, що пішли у відставку без нарахування пенсій. Допомога в отриманні освіти. Різні види допомоги, у т. ч. фінансової. Щедра оплата понаднормових годин
Канада	8,5%	Соціальні працівники, криміналісти, художники, педагоги, юристи	Офіційне працевлаштування. Досвід роботи на аналогічній посаді. Знання мови. Медичне обстеження	\$1 125 на тиждень (\$54 630 на рік)	Допомога на дітей. Допомога по безробіттю

Джерело: авторська розробка.

на світовий ринок. Для цього Україні потрібно розвиватися технологічно та освітньо, оскільки ані чисельності, ані природних ресурсів нам не вистачить для зростання найближчим часом і в майбутньому.

ВИСНОВКИ

Проведений аналіз стану ринку праці розвинених країн порівняно з Україною свідчить про те, що вітчизняний ринок праці має високий рівень безро-

Рис. 1. Порівняльний аналіз розвинених країн за основними ознаками ринку праці

Джерело: складено за [8–12].

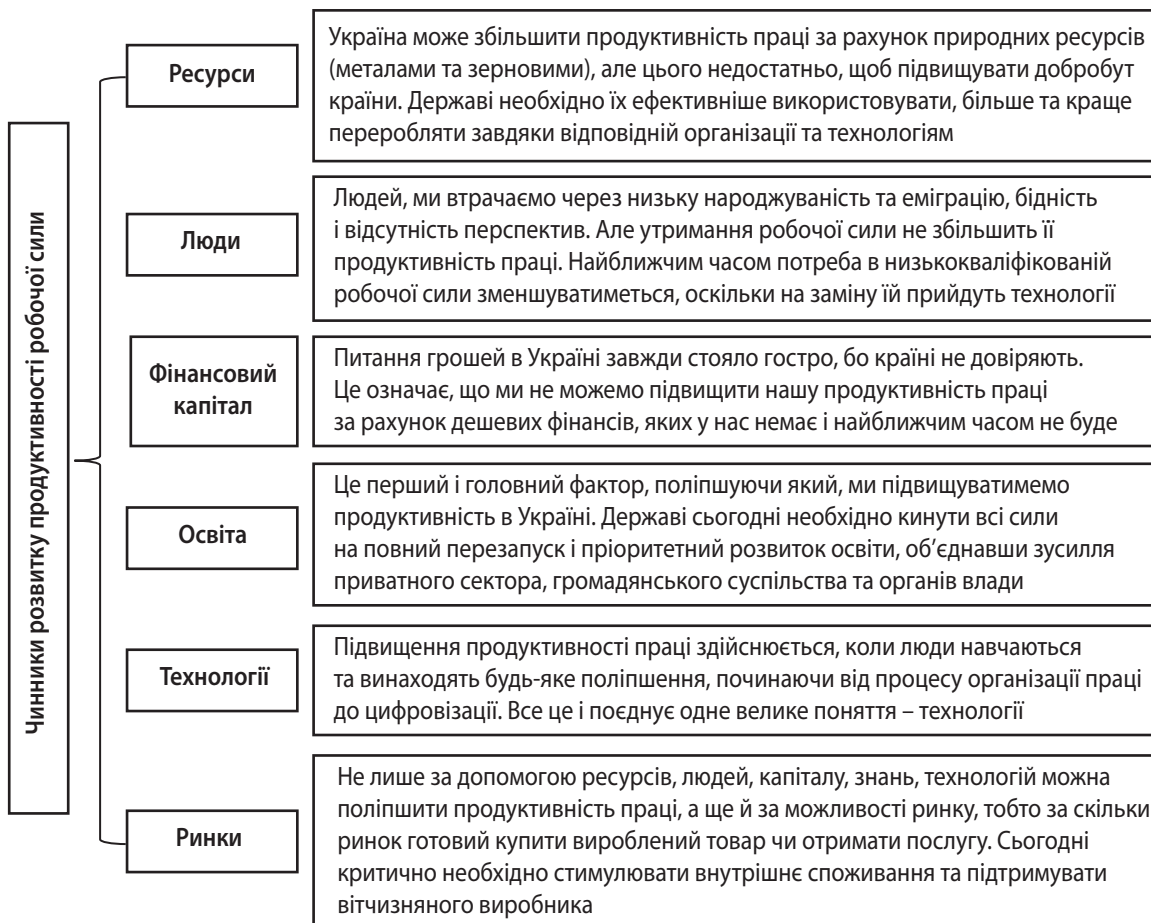

Рис. 2. Вплив чинників розвитку продуктивності робочої сили на ринок праці України

Джерело: авторська розробка.

біття; останніми роками не змінюється дисбаланс між попитом і пропозицією робочої сили; високий рівень міграції молоді та висококваліфікованих фахівців; низький рівень заробітної плати (вважається надважливим чинником, що сприяє негативній тенденції вітчизняного ринку праці) тощо.

Окреслені проблемні питання дозволяють сформулювати пріоритетні напрями розвитку ринку праці.

Використовуючи досвід розвинених країн, нашій державі необхідно максимально звернути увагу на таких напрямках:

- ✦ з досвіду США – сформулювати певні умови соціальних гарантій і захисту робітників, оскільки для підвищення рівня зайнятості в країні потрібно підвищити рівень соціально-економічного розвитку;
- ✦ з досвіду Китаю та ЄС – розробити певну державну політику щодо регулювання та підтримки малого та середнього бізнесу, таким чином сприяючи зменшенню безробіття; підвищувати продуктивність праці за рахунок перезапуску освітньої бази, тощо. Впровадження та регулювання державної політики дасть змогу розробити ефективну систему щодо вдосконалення ринку праці, що, своєю чергою, сприятиме більш ефективній і повній зайнятості;
- ✦ звернути увагу на поширення впровадження інновацій. Усі досліджені країни йдуть за інноваціями, що дає можливість бути гнучкими до подій на ринку праці.

Як показує досвід розвинених країн, вирішення даних питань ринку праці є одним із пріоритетних завдань кожної держави. І розв'язати всі питання, які стосуються цієї сфери, одним кроком неможливо. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Кваша О. С. Ринок праці в Україні: Аналіз сучасного стану та перспективи розвитку. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 22. С. 1074–1079. URL: <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/199.pdf>
2. Палехова В. А. Сучасний стан та проблеми вітчизняного ринку праці. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 45. С. 206–213. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct45-33>
3. Смоквіна Г. А., Чан Т. Т. Статистичний аналіз стану та розвитку ринку праці України у контексті професійно-кваліфікаційних тенденцій. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. № 10/1. С. 17–23. DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2020.10\(1\).4](https://doi.org/10.37634/efp.2020.10(1).4)
4. Міщук Г. Ю., Самолюк Н. М. Ризики в забезпеченні гідної оплати праці найманих працівників малих та середніх підприємств. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2019. № 1–2. С. 5–12. URL: <https://ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/1-2-do-druku2.pdf>

5. Трудова міграція: скільки українців працювали за кордоном в 2019–2021 рр. // Слово і діло. 18.03.2021 р. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2021/03/18/infografika/suspilstvo/trudova-mihracziya-skilky-ukrayincziv-pracuyuvaly-kordonom-2019-2021-rokax>
6. Глуценко С. Що не так із працевлаштуванням іноземців в Україні // Економічна правда. 27.10.2121 р. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/10/27/679134/>
7. Рівень безробіття в Україні // Мінфін. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/unemploy/>
8. Шимченко Л. А. Ринок праці в Україні: проблеми та складнощі реформування. *Економічний вісник університету*. 2011. Вип. 17/1. С. 180–184. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/rinok-pratsi-v-ukrayini-problemi-ta-skladnoschi-reformuvannya/viewer>
9. Зуб М. Я. Особливості сучасної китайської моделі ринку праці та його інфраструктури. *Економічний простір*. 2020. № 156. С. 187–191. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/156-34>
10. Муратбекова М. Н. Аналіз ринку праці Канади. *Символ науки*. 2015. № 12. С. 142–145. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/analiz-rynka-truda-kanady/viewer>
11. Павлюк Т. І. Ринок праці в Європейському Союзі. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 8. С. 872–875. URL: <http://global-national.in.ua/archive/8-2015/183.pdf>
12. Заюков І. В., Кобилянський О. В. Сучасні світові та вітчизняні тенденції зайнятості з урахуванням впливу COVID-19. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2020. № 5. С. 17–25. DOI: <https://doi.org/10.31649/1997-9266-2020-152-5-17-25>

REFERENCES

- Hlushchenko, S. "Shcho ne tak iz pratsevlashtuvanniam inozemtsiv v Ukraini" [What Is Wrong with the Employment of Foreigners in Ukraine]. *Ekonomichna pravda*. October 27, 2121. <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/10/27/679134/>
- Kvasha, O. S. "Rynok pratsi v Ukraini: Analiz suchasnoho stanu ta perspektyvy rozvytku" [Labour Market in Ukraine: Analysis of the Modern State and Prospect of Development]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, iss. 22 (2018): 1074–1079. <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/199.pdf>
- Mishchuk, H. Yu., and Samoliuk, N. M. "Ryzyky v zabezpechenni hidnoi oplaty pratsi naimanykh pratsivnykiv malykh ta serednikh pidpriemstv" [Risks in Ensuring Decent Wages for Employees of Small and Medium Enterprises]. *Rynok pratsi ta zainiatist naseleunia*, no. 1-2 (2019): 5–12. <https://ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/1-2-do-druku2.pdf>
- Muratbekova, M. N. "Analiz rynka truda Kanady" [Analysis of the Labor Market in Canada]. *Simvol nauki*, no. 12 (2015): 142–145. <https://cyberleninka.ru/article/n/analiz-rynka-truda-kanady/viewer>
- Palekhova, V. A. "Suchasnyi stan ta problemy vitchyznianoho rynku pratsi" [Current State and Problems of the Domestic Labor Market]. *Infrastruturа rynku*, no. 45 (2020): 206–213. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct45-33>

- Pavliuk, T. I. "Rynek praci v Yevropeiskomu Soiuzi" [The Labor Market in the European Union]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, iss. 8 (2015): 872–875. <http://global-national.in.ua/archive/8-2015/183.pdf>
- "Riven bezrobittia v Ukraini" [Unemployment Rate in Ukraine]. Minfin. <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/unemploy/>
- Shymchenko, L. A. "Rynek praci v Ukraini: problemy ta skladnoshchi reformuvannia" [Labor Market in Ukraine: Problems and Difficulties of Reform]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu*, iss. 17/1 (2011): 180–184. <https://cyberleninka.ru/article/n/rinok-praci-v-ukrayini-problemi-ta-skladnoshchi-reformuvannya/viewer>
- Smokvina, H. A., and Chan, T. T. "Statystychnyi analiz stanu ta rozvytku rynku praci Ukrainy u konteksti profesiino-kvalifikatsiinykh tendentsii" [Statistical Analysis of the Situation and Development of the Labor Market of Ukraine in the Context of Professional Qualification Trends]. *Ekonomika. Finansy. Pravo*, no. 10/1 (2020): 17–23. DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2020.10\(1\).4](https://doi.org/10.37634/efp.2020.10(1).4)

- "Trudova mihratsiia: skilky ukrainsiv pratsiuvaly za kordonom v 2019-2021 rr." [Labor Migration: How Many Ukrainians Worked Abroad in 2019-2021]. Slovo i dilo. March 18, 2021. <https://www.slovoidilo.ua/2021/03/18/infografika/suspilstvo/trudova-mihracziya-skilky-ukrayincziv-pracyuvaly-kordonom-2019-2021-rokax>
- Zaiukov, I. V., and Kobylanskyi, O. V. "Suchasni svitovi ta vitchyzniani tendentsii zainiatosti z urakhuvanniam vplyvu COVID-19" [Current World and Domestic Employment Trends Taking into Account the Impact of COVID-19]. *Visnyk Vinnytskoho politekhnichnoho instytutu*, no. 5 (2020): 17–25. DOI: <https://doi.org/10.31649/1997-9266-2020-152-5-17-25>
- Zub, M. Ya. "Osoblyvosti suchasnoi kytaiskoi modeli rynku praci ta yoho infrastruktury" [Features of the Modern Chinese Model of the Labor Market and its Infrastructure]. *Ekonomichnyi prostrir*, no. 156 (2020): 187–191. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/156-34>

УДК 314.745:314.012

JEL: A14; F22; J60

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-11-254-259>

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ДЕМОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ В КОНТЕКСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ МОБІЛЬНОСТІ МОЛОДІ ОБЛАСТЕЙ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ: СТАТИСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ПРОПОЗИЦІЇ З УДОСКОНАЛЕННЯ

©2021 БАРАНЯК І. Є.

УДК 314.745:314.012

JEL: A14; F22; J60

Бараняк І. Є. Соціально-економічні та демографічні процеси в контексті дослідження мобільності молоді областей Карпатського регіону: статистичне забезпечення, пропозиції з удосконалення

Наявне аналітично-статистичне забезпечення дослідження міграційної мобільності молоді в регіональному вимірі є доволі фрагментарним, що не дозволяє проводити ґрунтовні економічні дослідження. Аналіз якості інформаційного забезпечення та доступності статистичних даних з питань мобільності молоді засвідчує наявність значних прогалів методологічного характеру у процесі збору статистичних даних та їх поширення на національному та регіональному рівнях. Низька якість статистичної інформації, слабкий рівень їх деталізації за статевовіковою ознакою не дозволяють комплексно оцінити поточний стан мобільності молоді й ідентифікувати соціально-економічні параметри, які впливають на мобільність молоді областей Карпатського регіону. Мета статті полягає у виявленні наявних прогалів інформаційно-аналітичного та статистичного забезпечення дослідження мобільності молоді Карпатського регіону та обґрунтуванні пропозицій з удосконалення моніторингу міграційних процесів. У статті обґрунтовано потребу суттєвого реформування наявної системи статистичного забезпечення через реалізацію заходів у контексті проведення Всеукраїнського перепису населення; запозичення досвіду з організації збору, аналізу та поширення статистичної інформації на прикладі статистичних служб країн ЄС у частині створення загальнонаціональних і регіональних реєстрів громадян, іноземців та емігрантів; проведення щорічних регіональних вибірових обстежень молоді щодо стану її соціально-економічного забезпечення, рівня зайнятості та оплати праці; налагодження міжвідомчої співпраці щодо обміну, перевірки та доповнення статистичних даних між Головними управліннями статистики областей Карпатського регіону з територіальними управліннями державної міграційної служби та прикордонної служби України; створення аналітичних центрів у підпорядкуванні територіальних управлінь державної прикордонної служби України.

Ключові слова: мобільність молоді, моніторинг, Карпатський регіон, соціально-економічні та демографічні процеси, статистичне забезпечення. **Бібл.:** 14.

Бараняк Ігор Євгенович – кандидат економічних наук, молодший науковий співробітник відділу проблем соціально-гуманітарного розвитку регіонів, Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України (вул. Козельницька, 4, Львів, 79026, Україна)

E-mail: ihorbaranyak@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1467-0262>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/4066116/ihor-baranyak/>

UDC 314.745:314.012

JEL: A14; F22; J60

Baranyak I. Ye. The Socio-Economic and Demographic Processes in the Context of Researching the Youth Mobility in the Carpathian Region: Statistical Provision, Suggestions for Improvement

The available analytical and statistical provision for the study of youth migration mobility in the regional dimension is quite fragmentary, which does not allow to conduct thorough econometric research. The analysis of the quality of information support and the availability of statistical data on youth mobility shows the presence of significant gaps of the methodological nature in the process of collecting statistical data and distributing them at the national and regional levels.